



AGDER
fylkeskommune

4-årig skole- og tilbudsstruktur, videregående opplæring i Agder fylkeskommune

2026-2030

Høringsdokument





Innholdsfortegnelse

Innhold

1	Bakgrunn.....	3
2	Høring.....	3
3	Hva er en skole- og tilbudsstruktur?.....	3
4	Demografi i Agder	4
5	Inntaksregioner og videregående skoler i Agder.....	8
6	Vurderinger for foreslåtte endringer i skole- og tilbudsstrukturen	9
6.1	Elevtallsutvikling.....	9
6.2	Økonomi	9
6.3	Arbeidslivets behov	9
6.4	Søkertallshistorikk og oppfylingsgrad	10
6.5	Oppsummering:	10
7	Tiltak som vurderes i perioden 2026-2030	11
7.1	Region: Øst.....	11
7.2	Region: Kristiansand	11
7.3	Region: Vest	12
7.4	Region: Indre Agder	12
7.5	Prinsipper for vurdering av skole- og tilbudsstruktur.....	13
7.5.1	Skolestørrelse og fordeling av programområder og sammensetning av elevgrupper	13
7.5.2	Fagmiljø for elever og ansatte	14
7.5.3	Geografisk lokalisering	14
7.5.4	Areal og skolebygg	14
7.5.5	Samarbeid med arbeidslivet	15
	Sammendrag	15



1 Bakgrunn

Fylkestinget i Agder vedtok 11. desember handlings- og økonomiplanen for 2025-2028, sak 78/24. Vedtaket innebærer krevende omstillinger i fylkeskommunen.

Budsjettet for direktørområdene reduseres med 46 mill. kroner i 2025, 93 mill. kroner i 2026 og 144 mill. kroner fra 2027. Fylkeskommunedirektøren har identifisert følgende delprosesser:

1. Omorganisering av fylkesadministrasjonen
2. Omstilling og effektivisering i fylkesadministrasjonen
3. Helhetlig omstilling og effektivisering i tannhelsetjenesten
4. Effektivisering av skole- og tilbudsstrukturen
5. Organisering av mobilitetsarbeidet og overføring av oppgaver til AKT

2 Høring

Fylkeskommunen vurderer endringer i skole- og tilbudsstrukturen for å sikre en fremtidsrettet videregående opplæring i Agder. Bakgrunnen er en forventet nedgang i elevtallet de neste ti årene. Norconsult har våren 2025 levert en rapport på oppdrag fra Agder fylkeskommune, hvor det er vurdert mulige tiltak for å imøtekomme elevtallsnedgangen. I det videre arbeidet vurderes ulike tiltak som skal bidra til å styrke og effektivisere opplæringstilbudet. For å få et best mulig grunnlag for beslutninger, inviteres berørte parter og andre interessenter til innspillrunde. Målet er å samle bred kunnskap og ulike perspektiver, slik at vi sammen kan utvikle et opplæringstilbud som gir flere elever mulighet til å fullføre videregående skole – i tråd med fylkeskommunens målsettinger.

3 Hva er en skole- og tilbudsstruktur?

Skolestruktur handler om hvilke videregående skoler fylket har, og hvor de ligger.

Tilbudsstruktur handler om hvilke utdanningsprogram og programområder skolene tilbyr, for eksempel bygg- og anleggsteknikk, studiespesialisering og naturbruk. Med andre ord utdanningstilbudet.



For å dimensjonere opplæringstilbudet riktig, må både skolestrukturen og tilbudsstrukturen tilpasses elevtall, elevenes ønsker og samfunnets behov.

4 Demografi i Agder

Hva påvirker befolkningsveksten i Agder?

Befolkningsveksten i Agder bestemmes av to hovedfaktorer:

1. Fødselsoverskudd – forskjellen mellom antall fødsler og dødsfall.
2. Netto tilflytting – forskjellen mellom antall innflyttede og utflyttede personer.

Den samlede folkeveksten er summen av disse to.

Hovedårsaken for befolkningsvekst i Agder og Norge har siden 2000-tallet vært utenlandsk innvandring, som står for mer enn halvparten av veksten:

- Tidlig i perioden: Hovedsakelig arbeidsinnvandring
- Senere: Økt andel flyktninger

Framtidig innvandring

Utenlandsk innvandring har vært den klart viktigste drivkraften bak befolkningsveksten i både Norge og Agder. Siden begynnelsen av 2000-tallet har godt over halvparten av folketilveksten vært et resultat av innvandring fra utlandet. I den første delen av perioden var arbeidsinnvandring den dominerende formen, mens andelen mennesker på flukt har økt betydelig i senere år.

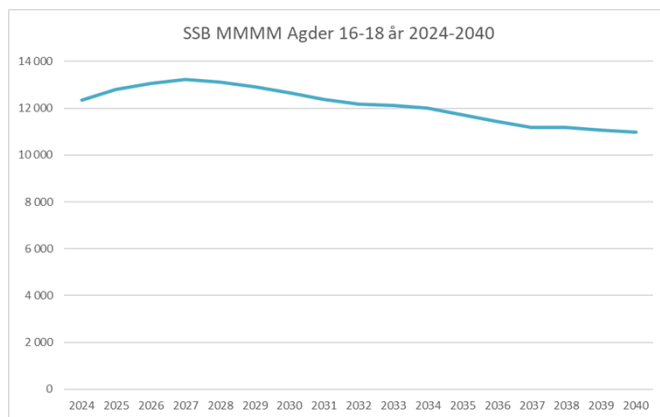
Det er vanskelig å forutsi hvordan innvandringen vil utvikle seg fremover, ettersom globale hendelser naturlig nok vil fortsette å påvirke migrasjonsstrømmene.

Arbeidsinnvandringen har vist en nedadgående tendens, men i 2022 førte flyktnings situasjonen i Europa – som følge av krigen i Ukraina – til en så kraftig økning i innvandringen at både Norge og Agder opplevde sin høyeste befolkningsvekst i løpet av ett enkelt år.



Elevtallsutvikling for 16–18-åringer (2024–2040)

Denne aldersgruppen (16-18-åringer)) utgjør hoveddelen av elevene i videregående skole, og derfor brukes de som indikator for fremtidig utdanningsbehov.



Det er likevel verdt å merke seg at:

- Ca. 86 % av søkerne til Vg1 kommer fra ungdomsskolen.
- Ca. 14 % er andre søkere (omvalg, fra andre fylker, oppfølgingstjenesten, mv.).

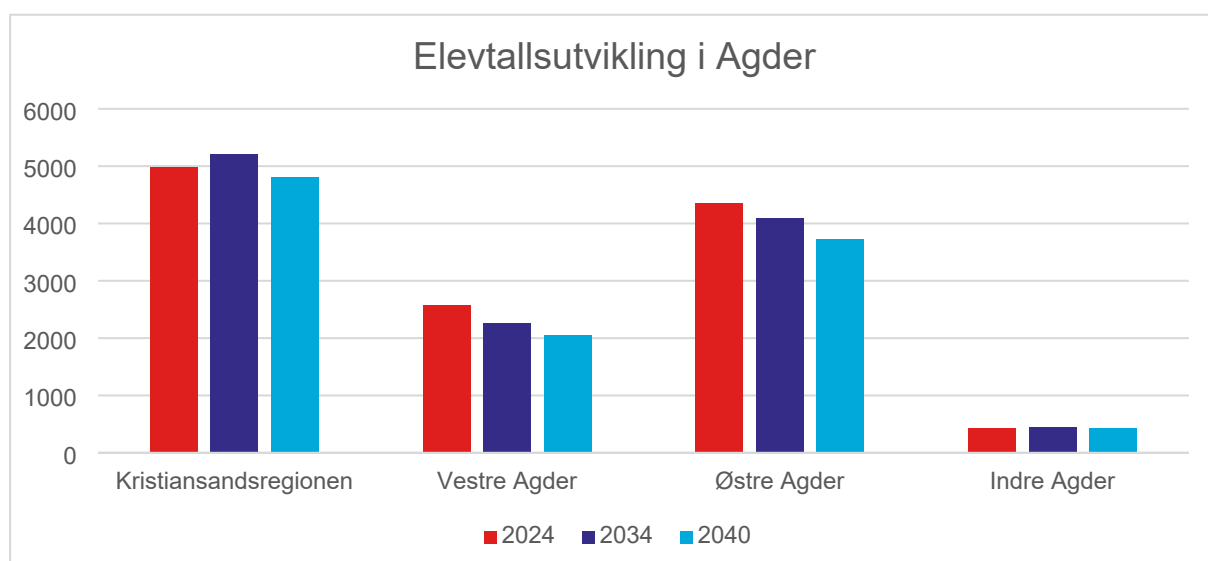


Prognose

Prognoser over lang tid kan være usikre, men vedlagte er relativt stabil da barna i alderen 16–18 år i 2024–2040 allerede er født. Det gjør estimatene mer pålitelige enn for yngre aldersgrupper.

Den største usikkerhetsfaktoren fremover er altså flytting og innvandring (ikke fødselstallene).

- En moderat økning i antall 16–18-åringer de neste årene.
- Deretter forventes en gradvis nedgang fram mot 2040.



Grafene viser forventet utvikling i antall 16–18-åringer i Agder fra 2024 til 2040.



Tabell 4 SSB befolkningsutvikling 16-18-åringer i regioner i fylket 2024-2034

Region	Antall 16-18-åringer 2 024	Antall 16-18-åringer 2 034	Reduksjon i Antall 16- 18-åringer 2024-2034	% endring 2024-2034
Øst	4 358	4 096	-262	-6 %
Kristiansand	4 975	5 207	232	5 %
Vest	2 572	2 263	-309	-12 %
Indre	425	447	22	5 %
Agder	12 330	12 013	-317	-3 %

Tabell 5 SSB Befolkningsutvikling 16-18-åringer i regioner i fylket 2024-2040

Region	Antall 16-18-åringer 2 024	Antall 16-18-åringer 2 040	Endring i antall 16-18- åringer 2024-2040	% endring 2024-2040
Øst	4 358	3 724	-634	-15 %
Kristiansand	4 975	4 803	-172	-3 %
Vest	2 572	2 051	-521	-20 %
Indre	425	421	-4	-1 %
Agder	12 330	10 999	-1 331	-11 %

Kort oppsummert (elevtallsprognoser):

- **Hele Agder:** Nedgang på 3 % (317 færre elever) innen 2034 og 11 % (1331 færre elever) innen 2040.
- **Kristiansand og Vennesla:** Økning på 5 % innen 2034, men 3 % (172 færre elever enn i dag) nedgang innen 2040.
- **Østre-Agder:** Nedgang på 6 % innen 2034 og hele 15 % (634 færre elever enn i dag) innen 2040.
- **Vestre-Agder:** Klar nedgang på 12 % innen 2034 og 20 % (521 færre elever enn i dag) innen 2040.
- **Indre Agder:** Liten oppgang 5% innen 2034, men stabilisering (-1%) til 2040 (4 færre elever).



5 Inntaksregioner og videregående skoler i Agder

Inntaks- og formidlingsforskriften er en viktig premissgiver for hvordan elevene fordeler seg på skolene og i utdanningsprogrammene. Inntaksmodellen i Agder defineres som en nærskolemodell.

Alle ungdommer i Agder kan søke til alle skoler i Agder. Inntaksmodellen medfører at ungdommer innen noen regioner får ekstra poeng til en eller flere skoler, i utgangspunktet innen rimelig reisevei. Dette er oftest knyttet til kommunegrenser, men ikke nødvendigvis. Et eksempel på dette er at elever i Valle og Bykle kommuner har nærskolepoeng i hele Agder.

[Informasjon om nærskolematrisen for Agder ligger tilgjengelig på Vilbli.no.](#)



6 Vurderinger for foreslåtte endringer i skole- og tilbudsstrukturen

Foreslåtte endringer i utdanningstilbudet i Agder er basert på en samlet vurdering av elevtallsutvikling, økonomi, arbeidslivets behov og historiske søkertall. Dette er nødvendig for å sikre et relevant og bærekraftig tilbud for både elever og samfunn.

6.1 Elevtallsutvikling

Midlertidig vekst – deretter nedgang

- **Kort sikt (fram mot 2027–2029):** Det forventes vekst i antallet 16–18-åringer, som gir grunnlag for økt etterspørsel etter videregående opplæring i hele fylket
- **Lang sikt (fra ca. 2029 og utover):** Elevtallet vil gå ned, noe som vil redusere behovet for skoleplasser

Konsekvens: Strukturen må håndtere økningen på kort sikt, men samtidig være fleksibel nok til å skalere ned tilbudet når elevtallet synker. Uten tilpasninger vil man risikere overkapasitet og økte faste kostnader.

6.2 Økonomi

Bærekraft og effektiv ressursbruk

- Agder bruker i dag mer enn landsgjennomsnittet på utdanning
- Dersom man investerer mye i bygg og faste strukturer nå, vil man få økonomiske utfordringer når elevtallet går ned og inntektene fra staten reduseres
- Høye faste kostnader vil begrense muligheten til å utvikle og tilpasse tilbudet i fremtiden

Konsekvens: Når elevtallet går ned, reduseres det statlige rammetilskuddet.

Rammetilskuddet følger eleven. Det er nødvendig å prioritere høyere klassefylling, redusere antall små grupper og unngå å opprettholde dyre tilbud med lav oppfylling.

6.3 Arbeidslivets behov

Relevans og tilgang til læreplasser:

- Utdanningstilbudet må i større grad speile behovene i arbeidslivet, særlig innen yrkesfag



- Det er stor etterspørsel etter fagarbeidere i enkelte bransjer, mens det i andre tilfeller mangler læreplasser
- Enkelte utdanningsprogram (f.eks. idrettsfag, påbygg etter yrkesfag) har høy kostnad, men er i mindre grad knyttet til arbeidslivets behov

Konsekvens: Det bør opprettes eller styrkes tilbud der læreplass og jobbmuligheter er gode, og reduseres eller legges ned tilbud der det ikke finnes reelle jobb- eller læremuligheter.

Søkertallshistorikk og oppfylingsgrad

6.4 Søkertallshistorikk og oppfylingsgrad

- Det er stor variasjon i søkertall og oppfylingsgrad mellom skolene og utdanningsprogrammene
- Noen tilbud har vedvarende lave søkertall og lav oppfylingsgrad (f.eks. frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign (FBIE) i på Mandal videregående skole, naturbruk Vg2/Vg3 på Tvedestrand videregående skole., kunst, design og arkitektur (KDA) på Arendal videregående skole.). Dette medfører en høyere kostnad per elev
- Andre tilbud har høy oppfylingsgrad, og dermed lavere kostnad per elev.

Konsekvens: Tilbud med lav oppfylling vurderes endret, samlokalisert eller at det ikke tilbys.

6.5 Oppsummering:

Vi vurderer endringer i tilbudsstrukturen for å:

- Tilpasse kapasiteten til forventet utvikling i elevtall – både vekst og senere nedgang
- Unngå økonomisk ubalanse ved å redusere faste kostnader og unngå overkapasitet
- Sikre arbeidslivets behov og styrke levekår – slik at flere elever får læreplass og jobb etter endt utdanning
- Styrke fagmiljø ved å samlokalisere tilbud for å sikre høyere oppfylingsgrad.
- Hensynta søkertall – og dimensjonere tilbud deretter

Endringene vil gi grunnlag for en langsiktig, bærekraftig og fremtidsrettet skole- og



tilbudsstruktur som møter både elevenes og samfunnets behov.

7 Tiltak som vurderes i perioden 2026-2030

Oppsummering av foreslåtte endringer i skole- og tilbudsstruktur i Agder

7.1 Region: Øst

Tvedestrand videregående skole:

- Flytte utdanningstilbudet Vg2 anleggsgartner til Sam Eyde videregående skole
- Ikke tilby utdanningstilbudet Vg2 treteknikk.

Kommentar:

Erfaring viser at det over tid er få søkere til programområdene. En vil styrke fagmiljøet for elever og ansatte ved å flytte utdanningsprogrammet Vg2 anleggsgartner til Sam Eyde og samlokalisere Vg2 treteknikk ved Tangen videregående skole.

Dahlske videregående skole:

- Opprette Vg3 Maritim elektriker

Kommentar:

Det er lansert et ønske om å etablere Vg3 Maritim elektriker fra skoleåret 2026/27 for å møte det økende behovet for fagkompetanse i maritime næringer.

7.2 Region: Kristiansand

Vågsbygd videregående skole:

- Ikke videre tilbud om: Toåring studiespesialisering

Kommentar:

Det er ingen primærsøkere inneværende år, derfor foreslår vi at det ikke gjøres søkbart neste skoleår.



7.3 Region: Vest

Mandal videregående skole:

- Ikke tilbud om utdanningsprogrammet Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign (FBIE) ved Mandal videregående skole

Nytt forslag om utdanningsprogram i regionen:

- Opprettelse av utdanningstilbudet Vg2 Transport og logistikk (TL) i region vest i Agder

Kommentar:

FBIE vurderes til å ikke tilbys ved Mandal videregående skole på grunn av lave søkertall til tilbudet. En mulig opprettelse av tilbud innen transport og logistikk er tidligere spilt inn fra NHO.

7.4 Region: Indre Agder

Åpent for innspill

Elevtallet i regionen er frem mot 2040 stabilt lavt. Dersom alle elevene i indre Agder benytter seg av skoletilbudet på skolene i regionen, er det grunnlag for å opprettholde bredden i utdanningstilbudet. Utfordringen er at mange av elevene ikke søker seg til skolene i regionen. Dette er mulig fordi gjeldende inntaksforskrift gir elevene i Valle og Bykle kommuner nærscolepoeng til alle skoler i Agder, som igjen medfører økt press spesielt på skolene i Kristiansandsregionen. Færre elever på skolene i indre Agder svekker læringsmiljøet og bredden i utdanningstilbudet. Det kan derfor være nødvendig å vurdere endringer i inntaksforskriften for å sikre utdanningstilbudet i indre Agder.



7.5 Prinsipper for vurdering av skole- og tilbudsstruktur

7.5.1 Skolestørrelse og fordeling av programområder og sammensetning av elevgrupper

- **Minimum størrelse på skoler:** Videregående skoler bør som hovedregel ha minst 300 elever for å sikre et godt faglig og sosialt miljø, samt effektiv ressursbruk.
- **Kombinerte skoler:** Det skal legges til rette for skoler som tilbyr både studieforberedende og yrkesfaglige utdanningsprogram, slik at elever med ulike interesser og ferdigheter møtes i et felles læringsmiljø.
- **Tilbud innen studiespesialisering:** Skoler som tilbyr studiespesialiserende utdanningsprogram bør ha minst tre paralleller (klasser på samme trinn) for å sikre bredde og valgmuligheter i fagtilbudet.
- **Tilpasning til elevtall:** Antall klasser og paralleller ved hver skole skal reduseres der elevtallsutviklingen tilsier det. Halve klasser skal kun brukes når det er nødvendig for å gi elever skoleplass, eller når det er relevant for tilgang på læreplasser.
- **Konsentrasjon av utdanningsprogram:** Det bør være færre skoler som tilbyr samme utdanningsprogram, for å samle fagmiljøer og sikre kvalitet i opplæringen og stabilitet i utdanningstilbudet
- **Alternativ til yrkesfag med påbygg:** Det skal legges til rette for at elever som planlegger å ta påbygg etter yrkesfag, heller kan velge et studieforberedende løp fra starten av.
- **Reduksjon i yrkesfag med studiekompetanse:** Antall klasser innen yrkesfaglige løp med studiekompetanse skal reduseres, og det skal vurderes om hele dette tilbudet bør fases ut på sikt.
- **Krav til søkerantall:** Det skal vurderes hvor mange primærsøkere et utdanningstilbud må ha for at det skal opprettes eller videreføres.
- **Større elevgrupper i enkelte fag:** Det skal vurderes å øke antall elever i grupper innen yrkesfag, yrkesfag med studiekompetanse og kombinasjonsklasser, der det er faglig og praktisk forsvarlig.



7.5.2 Fagmiljø for elever og ansatte

- **Styrking av fagmiljøer:** Fagtilbud og fagmiljøer bør samles på færre skoler for å sikre høy kvalitet, faglig bredde og robuste læringsmiljøer.
- **Tilpasning til arbeidslivets behov:** Utdanningstilbudet skal dimensjoneres i tråd med behovene i arbeidslivet, slik at elevene får relevant kompetanse og gode jobbmuligheter etter endt utdanning
- **Bredde i alle regioner:** Alle regioner bør tilby et mangfold av utdanningsprogram, slik at elever over hele fylket får tilgang til ulike fagretninger uten å måtte flytte langt
- **Unngå intern konkurranse:** Utdanningsprogrammene bør fordeles mellom skolene i samme region på en måte som hindrer unødvendig konkurranse, og som bidrar til et helhetlig og koordinert tilbud

7.5.3 Geografisk lokalisering

- Elever på Vg1 bør kunne bo hjemme
- Det bør legges til rette for gode kollektive løsninger innen skoleskyss

7.5.4 Areal og skolebygg

- **Én lokalisering pr. skole:** Det bør tilstrebes at hver videregående skole har én samlet lokasjon. Ved sammenslåing av skoler bør det legges til rette for samlokalisering
- **Eierskap og leieforhold:** Skolebygg bør eies av fylkeskommunen, mens kroppsøvings- og idrettslokaler helst bør leies fra vertskommunen, der det er hensiktsmessig
- **Funksjonelle skolebygg:** Skoleanleggene bør være godt tilpasset pedagogiske behov, med en tydelig sammenheng mellom undervisningsformer og byggenes utforming
- **Fleksibilitet i byggene:** Skolene bør være fleksible og kunne tilpasses endringer i elevtall og fagtilbud over tid
- **Vurdering av antall skoler og studiesteder:** Det bør gjøres en helhetlig vurdering av hvor mange skoler og studiesteder som er nødvendig for å sikre et bærekraftig og kvalitativt godt tilbud



7.5.5 Samarbeid med arbeidslivet

- **Kvalifisert arbeidskraft:** Skole- og tilbudsstrukturen skal støtte opp om behov for kvalifisert arbeidskraft i regionene
- **Lokalt arbeidsliv:** Arbeidslivet bidrar gjennom fleksible ordninger om undervisning i bedrifters lokaler, utstyr og fagkompetanse
- **Samarbeid:** Nært samarbeid med arbeidslivets aktører og fylkesadministrasjonen gjennom hele opplæringsløpet
- **Skolen i lokalmiljøet:** skolelokaler kan brukes til beste for arbeidslivet behov for kursing og opplæringsbehov

Sammendrag

Agder står overfor en samlet nedgang i elevtallet og nedgangen er beskrevet overfor. Nedgangen i elevtallet er fordelt ulikt i regionen. Det er store regionale forskjeller.

Fylkeskommunen står overfor økonomiske utfordringer som krever effektiv ressursutnyttelse. Det er behov for å prioritere investeringer og driftsmidler for å sikre en bærekraftig skolestruktur. Samarbeid med lokalt arbeidsliv er svært sentralt for å kunne opprettholde god kvalitet og bredde på opplæringstilbudet i regionene

Høringsdokumentet beskriver kort demografiske utfordringer, premisser og begreper knyttet til skole- og tilbudsstruktur. Foreslåtte endringer er presentert regionvis som et grunnlag for høringen.

Høringssvarene vil kunne påvirke saken som blir presentert politisk etterfølgende. Svarene vil følge saken, og kan være med å påvirke politikerne når skole- og tilbudsstrukturen skal vedtas for de neste 4 årene.



AGDER
fylkeskommune

4-årig skole- og tilbudsstruktur, videregående opplæring i
Agder fylkeskommune



AGDER
fylkeskommune

Agder fylkeskommune

Postboks 788, Stoa
NO-4809 Arendal

Besøksadresse Kristiansand:
Tordenskjolds gate 65

Org.nr.: 921 707 134
Bank: 3207.28.74993

Besøksadresse Arendal:
Ragnvald Blakstads vei 1

www.agderfk.no

